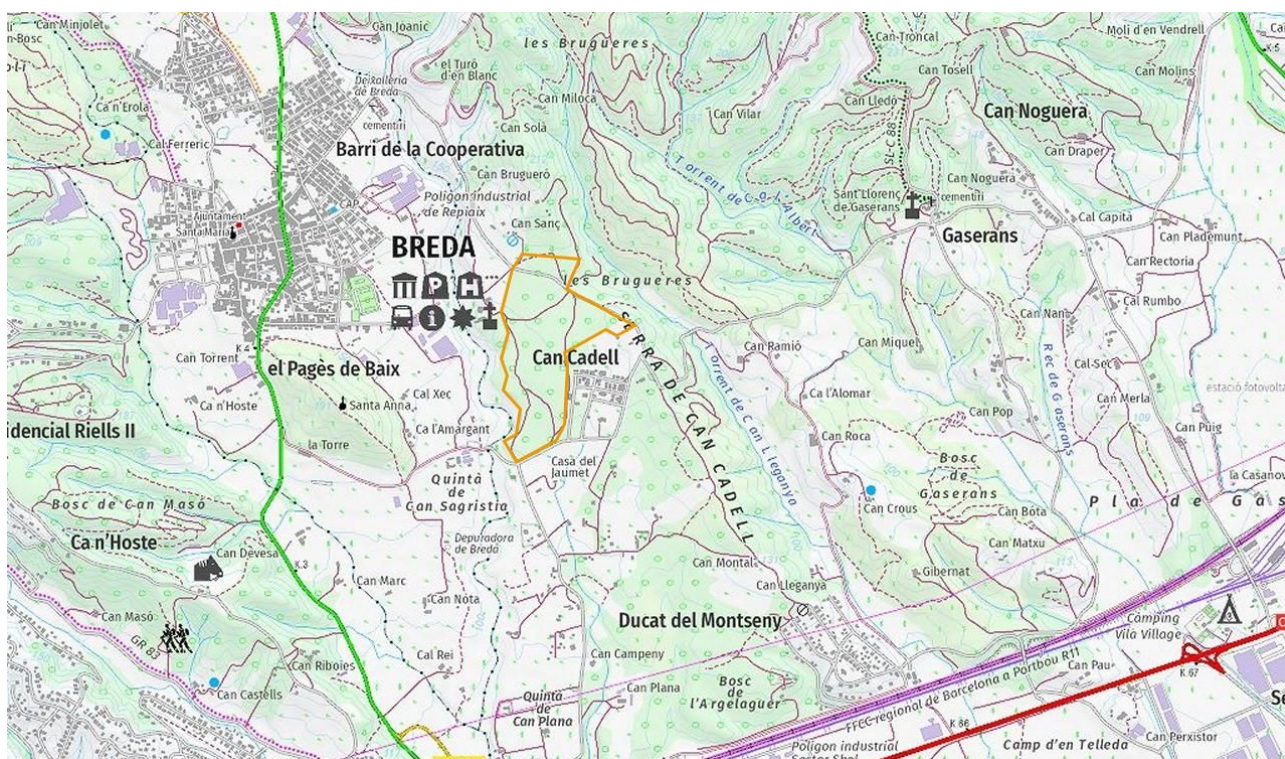

INFORME PER A LA PROTECCIÓ DE LA PLANA DEL BATLLE (SANT FELIU DE BUIXALLEU)

COORDINADORA PER A LA SALVAGUARDA DEL MONTSENY
Octubre de 2022

Introducció

La plana del Batlle és un pla de dimensions mitjanes (poc més de 20 hectàrees) situat entre el Repiaix i el torrent Rifà (a la cartografia, mal anomenat com a torrent de can Lleganya), a llevant de Breda, en terme municipal de Sant Feliu de Buixalleu, prop del veïnat de Gaserans, al nord i a ponent de can Cadell (vegeu-ho representat al mapa 1).

Mapa 1. Plana del Batlle, perimetrada amb traç taronja. Malgrat ser molt propera a Breda, pertany a Sant Feliu de Buixalleu. Base cartogràfica extreta de l'ICGC.

Als anys 90 la plana era tota sencera (vegeu l'ortoimatge 1), però cap al 2000 en fou rompuda la part sud, que resta erma durant anys. Vegeu, sinó, l'ortofoto del 2009 (ortoimatge 2), en què s'observa que a la part sud els pins han estat tallats però només se n'ha romput ben bé l'extrem sud. Posteriorment, la meitat sud de la plana fou posada a cultiu, essent l'aspecte amb què la plana ha arribat fins avui (vegeu l'ortoimatge 3). De tota manera, la part septentrional de la plana es troba ara en vies de destrucció, vegeu-ne els detalls a l'article explicatiu en aquest mateix número de la revista. Aquest petit informe alerta del perjudici que en suposaria la rompuda.

Ortoimatge 1. Plana del Batlle l'any 1994. Observeu com la part sud és tota forestada, amb presència de pi pinyer. Base cartogràfica estreta de l'ICGC.

Ortoimatge 2. Plana del Batlle l'any 2009. S'aprecia com l'arbrat de la meitat sud n'ha desaparegut, encara que només s'ha romput l'extrem sud que, tanmateix, resta erm. Base cartogràfica estreta de l'ICGC.

Ortoimatge 3. Aspecte recent de la plana del Batlle. La meitat sud de la plana ja és cultivada, mentre que la meitat nord encara es conserva forestada. Base cartogràfica extreta de l'ICGC.

Descripció

La plana és coberta de bosc típicament mediterrani, si més no pel que fa a la coberta arbòria: hi trobem pi pinyer i pinastre, i sobretot sureda. De tota manera, l'arbrat no hi dens, sinó esclarissat, de manera que sol haver-hi diversos metres entre arbre i arbre bo i constituint una devesa, amb el sotabosc ocupat per brolla (vegeu la foto 1). Aquesta brolla, però, és rica en elements extramediterranis i hi domina la bruga (nom que al Montseny i rodalia rep *Erica scoparia*, generalment coneguda com bruc d'escombres), de manera que té una certa afinitat amb les landes extramediterrànies. Fitosociològicament correspon a la comunitat descrita com *Lavandulo-Ericetum scopariae*, que té una distribució àmplia a la comarca de la Selva; n'és una irradiació vers el sud, com altres comunitats o espècies típicament selvatanes, que tenen a Breda el límit sud en llur distribució, o gairebé (és el cas, per exemple, de les rouredes de roure glaner -*Quercus canariensis*-).

Aquestes masses de bruga són tallades arreu per fer tanques de bruc, de manera que aquest aprofitament contribueix a mantenir l'hàbitat obert, tot millorant la diversitat en espècies i comunitats. Presentem un inventari d'aquest *Lavandulo-Ericetum scopariae* fet el juny de 2004. També a aquesta data foren preses les fotografies que presentem.

Superfície inventariada: 150 m²

Pendent: nul

<i>Erica scoparia</i>	3
<i>Phyllirea angustifolia</i>	1
<i>Filipendula vulgaris</i>	1
<i>Geranium sanguineum</i>	1
<i>Dorycnium pentaphyllum</i>	1

<i>Brachypodium retusum</i>	1
<i>Avenula pratensis</i> subsp. <i>iberica</i>	1
<i>Ranunculus bulbosus</i>	+
<i>Stachys officinalis</i>	+
<i>Cistus salviifolius</i>	+
<i>Quercus coccifera</i>	+
<i>Calycotome spinosa</i>	+
<i>Calluna vulgaris</i>	+
<i>Carex flacca</i>	+
<i>Genista tinctoria</i>	+
<i>Pulicaria odora</i>	+
<i>Anagallis arvensis</i>	+
<i>Danthonia decumbens</i>	+
<i>Prunella grandiflora</i>	r

Foto 1. Aspecte de la devesa de sureda a la plana del Batlle.

Algunes de les espècies presents a la brolla són rares i tenen interès de conservació. És el cas de *Pulicaria odora* o de *Genista tinctoria*, que hi atenyen, pràcticament, un límit en llur àrea de distribució (vegeu la figura 1, i vegeu la foto 2).

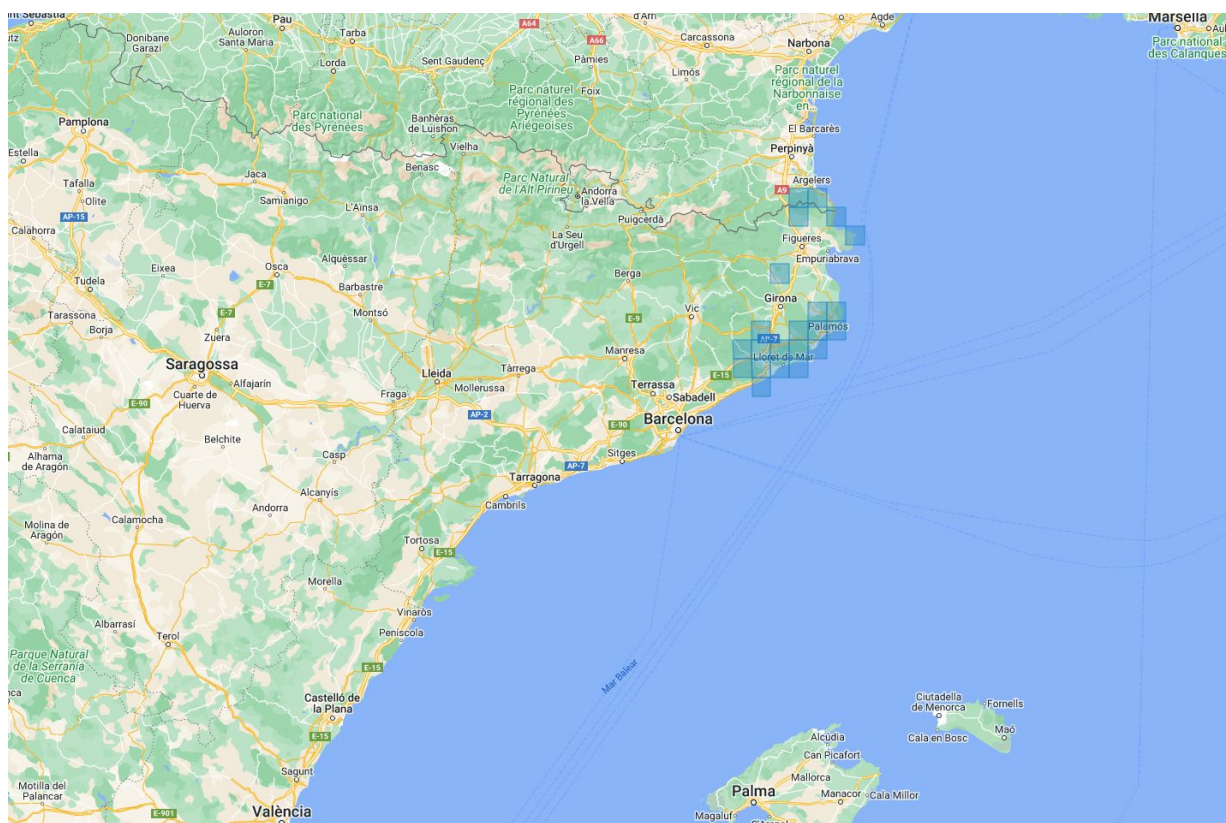

Figura 1. Àrea de distribució de *Pulicaria odora*. Extret del Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya

Foto 2. La florida groga a primer terme correspon a *Genista tinctoria*. La bruga, la planta dominant a la imatge, es troba arranada gràcies als aprofitaments que se'n fan, que afavoreixen la biodiversitat

El fet que es tracti d'una zona planera permet que a les clarianes s'hi trobin petites depressions que s'arriben a embassar ja que la terra és més o menys callenca (vegeu els "Mots mig perduts" d'aquest mateix número de la revista!). Aquestes petites depressions contenen elements de flora de les comunitats d'*Isoeto-Nanojuncetea*, rares, que ocupen sempre superfícies exígies, amenaçades. A les zona s'hi fan un grapat d'espècies característiques, algunes d'elles prou rares (per exemple, *Centaurium maritimum*): *Lotus angustissimus*, *Juncus bufonius*, *Juncus capitatus* (ambdós són joncs anuals), *Centaurium maritimum*, *Scirpus setaceus*, *Briza minima*... Vegeu la foto 3.

Foto 3. Aspecte de la devesa. A la part central de la fotografia s'observa una de les petites superfícies amb tendència a embassar-se efímerament, on s'hi fan els rodals singulars d'*Isoeto-Nanojuncetea*

En un d'aquests bassiols fins i tot s'hi ha detectat un exemplar de *Carex riparia*, el balcalló, una ciperàcia que ocupa grans extensions a la zona de Sils i altres àrees palustres, i que té a la plana del Batlle un punt singular en la distribució.

Les dades que presentem en aquest informe són fruit d'alguna visita ràpida a l'espai. Caldria una anàlisi més acurada, que permetés prospectar millor l'espai i determinar la possible presència d'altres espècies d'interès, com ara la rara papallona perlada de la filipendula (*Brenthis hecate*), amenaçada, que depèn exclusivament de la rosàcia *Filipendula vulgaris*, que no és pas rara a la plana del Batlle (vegeu, sinó, l'inventari que presentem, i la fotografia 4).

Foto 4. Brolla de bruga amb *Filipendula vulgaris* en flor. Caldria comprovar si hi pot ser present la perlada de la filipendula

A tall de conclusions: valors naturals especialment rellevants

Els boscos en sòls planers són poc habituals ja que han estat majoritàriament romputs per a l'agricultura, de manera que aquesta circumstància ja és, de *per se*, mereixedora de consideració. D'altra banda, els usos que se n'han fet han suposat que es transformi en una brolla adevesada; considerant la raresa al país de les deveses i llur interès de conservació, això ja hauria d'aturar de totes totes qualsevol rompuda o projecte de transformació de l'espai. Aquest caràcter obert de la devesa permet que dessota l'estrat arbore s'hi trobin altres comunitats als estrats arbustiu i herbaci, bo i atorgant-li a l'espai un *plus* de diversitat.

Un valor que malgrat que no és biològic no podem deixar de considerar és el valor paisatgístic de l'espai, d'interès en una societat abocada al gaudi dels espais naturals i especialment d'interès en uns sistemes naturals que estan patint una erosió accelerada de la riquesa i la diversitat. La plana del Batlle és, en aquest sentit, una peça d'interès natural alt.

A aquestes consideracions cal afegir la presència d'elements de flora singulars, considerats alguns d'ells com a raríssims (RRR) o molt rars (RR) a la flora manual dels Països Catalans¹: *Pulicaria odora*, *Genista tinctoria*, *Centaurium maritimum*, *Lotus angustissimus*, si més no...

La sureda és un hàbitat d'interès comunitari (HIC 9330), i els bassials d'*Isoeto-Nanojuncetea* corresponen a un HIC prioritari: 3170* Prioritari basses i tolls temporers mediterranis

La precipitació de l'amenaça que pateix la zona ha obligat a redactar aquest informe precipitadament. Una prospecció més acurada de segur que permetria descobrir-hi encara altres

1 BOLÒS, VIGO, MASALLES et NINOT. 1990. Flora manual dels Països Catalans. Ed. Pòrtic. Barcelona.

valors naturals, un dels quals podria ser la papallona perlada de la filipendula, inclosa en l'esborrany del nou decret de protecció de la fauna.